

NIEPRZEŚPIECZEŃSTWO (33) *sb n*

nieprześpieczeństwo *a. nieprzespieczeństwo* (33) [zapis: -[p-].

W pisowni łącznej (32), w rozłącznej (1).

Wszystkie e oraz o jasne.

sg N nieprześpieczeństwo (2). ◇ G nieprześpieczeństwa (5). ◇ D nieprześpieczeństwu (2). ◇ A nieprześpieczeństwo (6). ◇ I nieprześpieczeństwem (3). ◇ L nieprześpieczeństwie (2). ◇ pl N nieprześpieczeństwa (4). ◇ G nieprześpieczeństw (4). ◇ D nieprześpieczeństwám (1). ◇ A nieprześpieczeństwa (4).

Sł stp: nieprzepieczeństwo, Cn brak, Linde XVI w.: nieprzespieczeństwo s.v. niebezpieczeństwo.

Stan, sytuacja, położenie grożące czymś złym, zagrażające komuś; discrimen, dispendium, insecurity, periculum JanStat (33) : KromRozm III B3; Diar 23; Czemuż też y my ná każdą godzinę/ nieprześpieczeństwo ćierpimy [periclitamur omni hora] Leop 1.Cor 15/30; A gdy ná morzu wiátr gwałtowny powstał/ żeglarze nie polękli [...] Pułzczáli lofy kimby nie tho dzyáło nyepześpieczeństho. BielKron 92, 305v; Scipio [...] Oyca swego [...] ktory był barzo ranion/ y od nieprziációl obłkoczón/ z nieprześpieczeństwa wyrwał/ y iego obronił KwiatKsiąż N; SarnStat 218, 658, 1053, 1119, 1127.

nieprześpieczeństwo czego (2): które [niełubości] częstokroć wysłzych czáfów zwykły nie wćzynáć z wielkim nieprześpieczeństwem wojen SarnStat 1087, 1086.

nieprześpieczeństwo z czego (1): We wtorym [liście] tákże z powinowáctwá go nápomina/ nyepześpieczeństwá przyzłę z náuk obłędliwych przepowádáyáć. KromRozm II e3v.

nieprześpieczeństwo o co (1): áby żaden z poddánych náłzych nie mógl byđż rułzan/ gában/ y ku nieprześpieczeństwu [aut etiam periclitari JanStat 288] o máiętności fwé przywodzón SarnStat 328.

nieprześpieczeństwo czyje [w tym: G sb (9), pron poss (3)] (12): nie pómniać ná swoie Nieprześpieczeństwo/ przedsięs wsiádl w okręt wyłoki KochPam 85; poniewáż baczą w nieprześpieczeństwie królestwá náłżego/ téż fwé nieprześpieczeństwo byđż SarnStat 110, 9, 157, 889, 897, 898 (11).

W połączeniach szeregowych (5): KV przełtrodze wielkich nieprześpieczeństw/ krzywd/ y łupieństwá [magnas insecuritys, iniurias et depraedationes JanStat 1037]/ które poddáni náłzy od obywatelów Królestwá Węgierłkiego y Księłtwá Słáfkięgo przełżłych lat podięli SarnStat 1237, 901 [2 r.], 903, 904.

W charakterystycznych połączeniach: nieprześpieczeństwo spolne, trudne (2), wielkie (6); nieprześpieczeństwo ćierpieć, podjęć (2); z nieprześpieczeństwa wyrwáć (2); ku nieprześpieczeństwu przywodzić.

Szereg: »szkoda a nieprześpieczeństwo« (1): y gdzye bi łzye czo takyego dzyáło czo bi łkode anyepześpyeczeństho panv Voyewodzye y zyemy yego nyefcz myáło LibLeg 11/169v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

Cf NIEBEŚPIECZNOŚĆ, NIEPRZEŚPIECZNOŚĆ, PRZEŚPIECZEŃSTWO